

HÜSEYİN ARABUL: BAŞARIMIN SAHİBİ TOPLUMDUR

Söyleşi: Fatih ERDEN

O Sayın Arabul, bize kısaca öz geçmişinizden sözeder misiniz?

• 1940 yılında Kuşadası'nda doğdum. İlk ve orta öğrenimimi İzmir'de tamamladım. 1963 yılında ODTÜ'den Elektrik Mühendisi olarak mezun oldum ve sevgili eşim özel Arabul ile evlendim. TUSEG ve Etibank'da çalıştım. İki yıl askerlik görevinden sonra 1968 yılında, bir grup arkadaşla EMEK ELEKTRİK ENDÜSTRİSİ A.Ş.yi kurduk. Elektromekanik endüstrisinde önemli bir yeri olan Barmek Holding'in başlangıcı bu şirkettir. İki erkek, biri kız üç çocuğum var.

D Sizce günümüzde meslek seçimi yeterince bilinçli mi? Siz elektrik mühendisliğini isteyerek mi seçtiniz?

• Günümüzde meslek seçiminin bilinçli yapıldığını söylemek olanaksız. Bildiğim ve gözlediğim kadarıyla, lise mezunu gençlerin büyük çoğunluğu üniversite giriş sınavındaki tercihlerini kazanamamaktadırlar. Dolayısıyla amaç, çoğu kez yalnızca üniversiteye girmekle sınırlı kalıyor. Ama, genelleme elektrik elektronik bölümü, isteyerek, bilinçle seçilir. Kişisel olarak bana sorarsanız, elektrik mühendisliği bende ortaokul sıralarında bir tutku olarak başladı. Sanıyorum.1953 yılıydı. İzmir Tilkilik Ortaokulunda okuyordum. Tabiat bilgisi dersinde ük transformatörü tanıdım. O günkü coşku mu anlatamam. Hurdalıktan edindiğim bir çekirdeğe, çıplak bakır telini öğretildiği oranda sardım.

İÇİMİZDEN BİRİ

Saniyorum
1965-1967
yıllarında EMO
dergisine
beklentilerimle
ilgili makaleler
yazardım.
Bugün hala o
günlük coşkuyu
taşıyorum.
Yalnız tek
(ark var; o gün
yönetiliyorduk,
bugün
arkadaşlarımla
yönetici
konumundayız.
Dolayısıyla daha
çok üretiyor,
daha çok
yaratıyoruz.

Rahmetli anneciğimle, gece lambasını yakmak isterken tüm mahalleyi ışsız bırakmışım. Yine de içtenlikle itiraf etmeliyim ki, ODTÜ'de okumayı çok bilinçli seçmedim. İzmir'de değerli öğretmenlerim hepimizin üzerinde titizlikle duruyorlardı. Ders saatlerinin dışında akşamları, hatta hafta sonları özel olarak bizi, yani lise son sınıf öğrencilerini sınavlara hazırlıyorlardı. Bizim hangi okulda, hangi sınava, hangi kentte okuyacağımıza kendileri karar verdiler. Ben İTÜ ya da Almanya'da okumayı düşlerken, kendimi birden, İTÜ sınavına girme fırsatı bile bulamadan, TBMM bitişindeki barakalarda ODTÜ Elektrik Mühendisliği öğrencisi olarak buldum.

D Meslek hayatınızda beklentilerinize erişebildiniz mi? Bu daldaki başarınız yoğun emek ve zaman gerektirmekte, özel yaşamınızda sorun yaratmıyor mu?

• İnsanoğlu doyumsuzdur. Beklentilerinin sonu yoktur. Toplumsal yaşam ve mühendislik bir bütündür ve dinamiktir. Ben ve arkadaşlarım her yeni bütçe dönemi başlangıcında, geçmişin yetersizliğinden yakınıp gelecekte yapacaklarımızı planlarız. Kısaca şunu söyleyebilirim. Saniyorum 1965-1967 yıllarında EMO dergisine beklenti-

lerimle ilgili makaleler yazdım. Bugün hala o günlük coşkuyu taşıyorum. Yalnız tek fark var. O gün yönetiliyorduk, bugün arkadaşlarımla yönetici konumundayız. Dolayısıyla daha çok üretiyor, daha çok yaratıyoruz. Bu uğraşlarımızla özel yaşamımı bağdaştırmak gerçekten ciddi bir sorun. Aslında bu sorunun bana göre çok değişik çözümleri var. Ben burada, öncelikle benim konumunda olan, yani sıfırdan başlayıp belli bir amaca ulaşmak için gece gündüz çalışmak zorunda kalanların başarısının tamamıyla eşinin ve çocuklarının özverili desteği sonucu olduğunu belirtmek isterim. Mutlu ve mutsuz olduğum zamanları, başarılı ve başarısız davranışımı ailem ile tartışarak paylaşmak benim iş hayatımın sigortası olmuştur. Bunun karşıtı, eşimin veya çocuklarımla başarı veya başarısızlığı hepimizi etkiler. Bunun dışında kalanlar sadece ince ayardır.

D Mühendis olmasaydınız ne olurdu?

• Mühendisliğimin ilk on yılında, mühendislikten başka bir iş dalını düşünmedim. Ancak yöneticiliğin mali, finans, ekonomi ve hukuki yönlerinde zorlandığım için işletme eğitimini düşünmeye başladım. Bu nedenle çocuklarıma işletme eğitimi yapmalarını önerdim. Ancak bugünkü deneyimlerimle yine elektrik mühendisi olmayı yeğler, fakat seçmeli olarak işletme dersleri alır, öyle iş hayatına atıldım.

D Sayın Arabul, bize mühendislik dışındaki yaşamınızdan söz eder misiniz?

• İş hayatı yaşamının en önemli parçası. Bunu yadsıyamam. Yine de oldukça değişik bir sosyal yaşamım var. örneğin Ankara Sanayi Odası Yayın Komitesi başkanıyım. - Bu dergiyi okumanızı öneririm. Her sayısında güncel bir konu mikroskop altında incelenir. - Mustafa Parlar Vakfı kurucusu, ODTÜ Geliştirme Vakfı Yönetim Kurulu üyesi, Kuşadası Eğitim ve Geliştirme Vakfı kurucusu ve Yönetim

Kurulu Başkanı, İş Konseyleri üyesi, SASAD (Savunma Sanayi İmalatçıları Derneği), Okçuluk Federasyonu Yönetim Kurulu üyesiyim. Bu değişik dallarda görev alıp hizmet vermek zevk aldığım uğraşlardır. Kuşadası Eğitim ve Geliştirme Vakfı'nın tamamladığı yirmiiki derslikli ortaokulun dışında, yabancı dil ile öğrenim yapacak kompleks oluşturmak için çaba harcıyoruz. Bu arada, elektromekanik sanayi imalatçılarını yurt çapında örgütleyerek (EM-SAD) adlı dernek kurma çalışmalarım sürmektedir.

Evin haftalık çarşı pazar alışverişini bizzat kendim yaparak, çalıştırdığım işçinin satın alma olanağını saptamış oluyorum. Pazar günleri nerede olursak olalım, 90 dakika ailece herşeyi bırakıp spor ile ilgileniyoruz. Merakınızı gidereyim, gelinimiz hariç (yakında o da değişir) hepimiz siyah-beyaz tutkunuyuz.

D Mesleğinizde bundan sonraki amaçlarınız nedir?

• İş hayatım boyunca kısa ve uzun dönemli amaçlarım benim programım olmuştur. Meslekte 30'uncu yıla, özel sektörde ise 24'üncü yıla girdim. İnanın amaçlarım her yıl yeni boyutlar kazanıyor.

- İş hayatımda düşlediğim; Kendimi yenileyebilen, dışa muhtaç olmayan, işçi ve mühendisin üretime olduğu kadar yönetime de katkısı olan, gelecekteki mali yükünden korkmayıp iş güvencesi olan işyerlerine kavuşmak,

- Sosyal hayatta düşlediğim ise; İş hayatında elde edilen kazanç ve olanaklarının belli bir bölümünün sosyal yaşama yansımalarının sağlanması, meslek odalarının gerçekten üyelerine hizmet vermesinin sağlanması ve elektromekanik malzeme üretenlerle elektrik tesisi yapan müteahhitlerin birlik beraberlik içinde hareket etmelerini sağlayacak düzenin kurulması, bundan sonraki amaçlarımdır.

D Bugünden geriye baktığınızda şunu yapmasaydım ya da başka türlü yapsaydım dediğiniz oldu mu?

• Yapılanın daima daha iyisi vardır. Yapılması gerekeni birinci aşamada yapamadığımız çok oldu. Bunun gerekçesi, bireysel veya ülkesel olanaksızlıktan olmuştur.

1968 yılında 550.000 TL sermaye yerine iki milyon ile başlayabilseydik amaca daha hızlı ve güçlü ulaşırdık.

Ancak varolan durum, en radikal çözüm olarak olmuştur.

D Sayın ARABUL, bize kısaca mezuniyetinizden bugüne iş hayatınızdan bahseder misiniz?

• Size ilginç gelebilir. Benim iş hayatım ttpkı mezuniyetten önce planladığım şekilde gerçekleşti. 20

Haziran 1963'de mezun olup 8 Temmuz 1963'de evlendim. Ekonomik yönden kendime gelmek için TUSEG (Samsun-Trabzon) de bir yıl çalıştım. Daha sonra bir yıl Yüksek Lisans öğrenimimden sonra iki yıl Devlet (ETİBANK) sektöründe hizmet verdim. İki yıl askerlik görevimi yaptım.

Ekim 1968'de EMEK Elektrik Endüstrisi A.Ş.'nin ilk temelini 11 arkadaş bir araya gelerek attık. Çalışma hayatıma yön veren iki önemli olayı size anlatmak isterim.

Birincisi, Macar Prof. Lazsio Stephan tarafından yönetilen Yüksek Mühendislik tezimin endüstri-üniversite işbirliğinden doğmuş ol-

ması ve 26 yıldır çeşitli evrimden geçerek ülkeye milyonlarca dolarlık katma değer kazandırmış olan Barmek Holding'i yaratması,

İkincisi ise, Yedek Subay öğrenciliğim döneminde, boş zamanı değerlendirerek yazılan Türk müfredatına uygun ALGEBRA III ve GEOMETRY III kitaplarının M.E.B. Talim Terbiye Kuruluna satılmasından elde edilen gelir bugünkü sermayemin özünü oluşturmuştur.

EMEK'in kurulması amaç için ilk adım olmuştur. Konunun entegrasyonu ve teknolojik gelişimler. Lisans anlaşmaları, yabancı sermaye ortaklığı birbirine eklenmiştir.

Bugün 420 kv'a kadar ölçü transformatorleri, Epoxy reçine uygulamaları, Kaplı Kapasitör, Kapasitif, Gerilim Transformatorleri, SF6 Gazlı Kesiciler, Metalizasyon tesisi, MPP Kondansatör, Ayırıcılar, Panolar, Kasklar, Komple anahtar teslimi proje, mühendislik ve tesis yapımı, Endüstriyel ve otel-konut inşaatı, turizm acentalığı ve otel işletmeciliği ve Savunma Sanayine yönelik üretim başlıca çalışma konularıdır.

%100 sahip olduğum şirketlerin yanısıra GEC-ALSTHOM ile %49'una sahip olduğumuz ortaklıklar da mevcuttur.

Ulusal elektrik enterkonekte sistemimizin üretim, iletim ve dağıtımında kullanılan ölçü transformatorlerinin %85'inin, Pakistan'da ise %45'inin EMEK marka olduğunu gururla söyleyebiliriz.

Yabancı sermayenin teşvik edilmesi ile Fransa GEC-ALSTHOM ile 1990 yılında GALMEK kuruldu ve %75'i ihraç edilmek üzere 5000 Adet/yıl kapasiteli SFG fazlı kesici üretilmeye başlandı.

Yıllık 30 milyon dolar üretim hacminin %15'i ithalat girdisi olup %20'si ise ihracattır. İhracat hacminin %40'a ulaştırılması, üretim

Benim çalışma hayatımda olumlu sonuçlar var ise bunun sahibi toplumdur. Öyleki, Üniversite -Endüstri ilişkilerini yaratan öğretim üyeleri, yerli sanayiye destekleyenler, üretime gönülden hizmet edenler, düzeni rayına oturtmak için gece gündüz çalışmamıza destek olan eşlerimizin katkıları hep* bizi yüreklendirmiş ve başarılı sonuç almamızı sağlamıştır.

hacminin ise her yıl reel %10 arttırılması planlanmıştır.

65'i mühendis olmak üzere 600'e yakın çalışandan oluşan BARMEK Holding 70.000 m² açık alanda ve 30.000 m² kapalı sahada hizmet vermektedir. Fabrikalarda yüksek teknoloji uygulanmakta ve yatırım ve ara yatırım mali üretilmektedir.

Grubun konsolide sermayesi 15 milyon dolar olup, bunun %80'i bilfiil çalışan yönetici, mühendis, memur ve işçiye aittir.

Grubun modernizasyonu ve entegrasyonu için 1992-1993 döneminde 8 milyon dolarlık yatırım yapılacaktır.

D Şu anda, Elektrik Mühendisliği eğitimi sırasında ya da mezuniyet sonrası hedeflediğiniz yerde misiniz?

• Eğitim sırasındaki hedefim Türkiye'de yapılmayan bir üretimi fabrikasyon olarak gerçekleştirip katma değer yaratabilmek idi. Şu anda bu hedefin çok ilerisindeyiz.

Ancak mezuniyet sonrası hedefler her yıl değişti halen değişmektedir.

1992 başında yapmış olduğumuz programla kısa süreli ve orta süreli hedefler saptanmış ve çalışma düzenimiz bu esasa göre planlanmıştır. 1992 yılından itibaren araştırma geliştirme giderlerine cirodan asgari %2 pay ayrılarak teknolojik yenilenmeyi kendi bünyemizde gerçekleştireceğiz. Zira A.T. ülke firmaları elektromekanik imalat teknolojilerini ortaklık dışı vermeme konusunda kararlı olduklarını açıkça söylemektedirler.

D Bugün olsa böyle bir başlangıç yapabilir miydiniz?

• Bugünden kastedilen 1992 yılı ise olay tamamen farklı düşünülmelidir. Enflasyonun kontrol edilmek istenip yatırımların durduğu şu dönemde yeni bir başlangıç yapmak bir yana varolan düzeni

dahi devam ettirmek büyük bir beceri gerektirmektedir. Başlangıçta döviz ikamesi için rakipsiz olarak yapılan yatırımlar bugün farklı durumdadır.

Her imalatın asgari iki veya daha fazla yerli rakibinin olması işin yürümesini zorlamaktadır. Bu nedenle, Avrupa'daki birleşmeleri Türkiye'de de beklemek doğal olacaktır.

D Başarınızı neye veya kimlere borçlusunuz?

• Benim çalışma hayatımda olumlu sonuçlar var ise bunun sahibi toplumdur. Öyleki, Üniversite - Endüstri ilişkilerini yaratan öğretim üyeleri, yerli sanayiye destekleyenler, üretime gönülden hizmet edenler, düzeni rayına oturtmak için gece gündüz çalışmamıza destek olan eşlerimizin katkıları hep bizi yüreklendirmiş ve başarılı sonuç almamızı sağlamıştır.

D Meslek hakkında genç mühendislere ya da mühendis adaylarına öğütleriniz var mı?

• Mühendis olmuş veya olacak arkadaşların çok akıllıca bir karar vererek mesleklerini seçtiklerinden ötürü kendilerini kutlarım.

Ancak henüz kararını vermemiş olanların niçin elektrik veya elektronik mühendisliklerini seçeceklerini tekrar tekrar düşünmelerini öneririm.

Üniversitede öğretim üyesi olarak kalacakların mutlaka iki yıl özel sektörde çalışması, özel sektörde çalışmayı planlayanların asgari bir yıl devlette çalışması çok yararlı olacaktır.

Yeni işe girmeden önce o işi, işyerini ve yöneticileri çok iyi inceleyiniz, kendinize uygun ise işi kabul ediniz. Ekonomik refah iş başarısı ve meslek doyumunu sağlamaz... Mühendislik pozitif bilim dalıdır. Mühendis de pozitif ve dirençli olmalıdır. Aksi takdirde mutsuzluk kaçınılmaz olur.

Hangi konuda ve nerede çalışırsa çalışsın mühendis asgari bir yabancı dili öğrenmek için gerekirse öğrenimini dahi uzatmalıdır. Aksi takdirde ömrü boyunca sıkıntı ve üzüntü ile yaşayacaktır.

D Ülkemizde üniversite eğitimi ve özellikle Elektrik Mühendisliği eğitimi hakkında neler düşünüyor sunuz?

• Kurmaya çalıştığımız düzende kendi teknolojisimizi kendimiz üretmek zorundayız. Bu nedenle yabancı dil bilen iyi eğitim görmüş yetenekli mühendisleri istihdam etmek zorundayız. Türkiye'de bugün varolan düzenden dolayı mühendis alımında belli kriterler koyuyoruz. Örneğin elemanların üniversite mezunu olmasını zorunlu koşul olarak koyuyoruz. Sanıyorum bu husus sorunuza cevaptır. Ayrıca, Prof. Dr. Ahmet Dervişoğlu ile söyleşiniz hepimizi tekrar tekrar konuyu düşündürmelidir. Bizim ayrıca gözlemimiz elektrik elektronik mühendisliğinde yetenekli öğrenciler elektroniğe ağırlıklı yönlendirilmektedir.

Oysa, enerjinin üretimi, iletim ve dağıtımında sorumlu kurum ve kuruluşlar, elektromekanik sanayi üreticileri bu konunun önemini dikkate alarak etkin üniversitelerde, seminerler, paneller, konferanslar düzenleyerek kendilerini tanıtırsalar, ürünleri ile ilgili devamlı sergiler düzenleseler elektrik mühendisliğine akım değişecektir.

D Üniversitelerimizin enerji sektörüne katkıları beklediğimiz düzeyde mi? Mezunlar kaliteli mühendis açığını kapatabiliyor mu?

• Üzülerek cevap vereyim, yukarıda sözedilen ve Prof. Dr. A. Dervişoğlu'nun ifade ettiği eğitim noksanlığı ile mühendis olup görev alanların kaliteli mühendis açığını kapatması mümkün değildir. Yetenekli ve nitelikli elektrik mühendisi o kadar az yetişiyor ki onların yarısı imalatçılar tarafından diğer yarı-

ısı ise pazarlama şirketleri tarafından istihdam ediliyor.

TEK ve benzeri kuruluşlara geri kalan üniversitelerden mezun olan mühendisler giriyor ki bu konuda gelecekte ciddi boşluk yaratacağıdır.

Kanımcı bu husus, hepimizin çok ciddi olarak üzerine durması ve önlem alması için gayret sarfedilmesi gereken olaydır.

D Sayın ARABUL, bize kısaca Türkiye'de elektrik-enerji sektöründeki gelişmeler hakkında bilgi verir misiniz? Sizin bu gelişmelere katkınız nedir?

• Elektrik enerjisi toplum yaşamında ana girdi olup, olmadığı yerde uygarlıktan söz etmek olanaksızdır. Günümüzde ülkelerin ekonomik gelişmişlik düzeyi insan başına isabet eden elektrik enerji üretim ve tüketim değeriyle ölçülmektedir.

Yurdumuzda 1902 yılında Tarsus'da kurulan ilk elektrik enerjisi üretiminden 1950 yılına kadar 408 MW olan Türkiye elektrik enerjisinin kurulu gücü 1991 yılı sonunda 17200 MWA çıkmıştır. Kurulu güç 41 yılda 42 kat artmıştır. Oysa üretim, 1950 yılında 0.790 milyar kw-h iken 1991 yılında 55 milyar kw-h'a çıkmıştır. Başlangıçta termik ağırlıklı olan elektrik enerji üretimi 1980 yılında termik ve hidrolik üretiminde eşdeğer hale gelmiştir. 1983 yılından sonra termik kay-

naklar ağırlık kazanmış ve %65 düzeyine ulaşmıştır.

Tüm çabalara karşın bugün üretilen enerji 60 milyar kw-h dir. Kişi başına isabet eden; 1000 kw-h dir. Oysa bu değer Yunanistan'da 2600 kw-h, Fransa'da 5000 kw-h, İspanya'da 3000 kw-h dir. Nüfus artışını dikkate aldığımızda, 2000 yılında dahi kişi başına isabet eden enerji yönünden AT ülkelerinin bugünkü ortalamasına ulaşmak mümkün olmayacaktır.

Yurdumuzda elektrik enerjisinin üretimine paralel olarak elektrikli makina ve gereçler kullanımı artmıştır.

1940'lı yıllarda herşey ithal edilirken, 1950'li yıllarda elektromekanik sanayii kurulmaya ve gelişmeye başlamıştır. 1990'lı yıllarda, elektrik makinaları, iletken ve kablolar, elektrik iletim ve dağıtım gereçleri, iç tesisat gereçleri, dayanıklı tüketim malları, motorlu taşıtlarda kullanılan gereç ve aküler, tamamen yurt içinde üretilmektedir. Bu teçhizatın yatırım veya ana yatırım mali olanlarının teknolojik güvenilirliği çok önemlidir. Teknolojik yapısı nedeniyle elektromekanik sanayinde mühendislik girdisi çok önemli olup, vasıflı emek yoğun yapıya sahiptir. Bu da toplam girdisinin %15 ila %25'ni oluşturur.

Elektromekanik ve enerji sistemleri sanayinde araştırma ve geliştirmeye önem verilmesi zorunludur.

**Korumacılık
sadece
gümrük
vergi
duvarı
demek
değildir.
Büyük
ölçüde
gümrük
dışı
engellere
dayanmaktadır.**

Yurdumuzda bu sektörde büyük çoğunlukla yurt dışından teknoloji transfer edilmiştir. Teknolojik araştırmalara yeni yeni yönelinmektedir.

Benim sektör içindeki çalışmalarım ODTÜ-ETİBANK işbirliği ile başlar. 1964 yılında gerçekleştirilen ve Macar Prof. Dr. Lazio Stephan'ın yönettiği 154 kv/Kaskat akım transformatörü üretimi tezi bugünkü çalışmalarımızın özünü oluşturmuştur. 65 mühendis ve 600'ü aşkın çalışandan oluşan grubumuz;

- 420 kv'a kadar Akım ve Gerilim transformatörleri
 - 420 kv'a kadar Kapasitif Gerilim transformatörleri
 - MPP Güç Kondansatörü
 - Klasik Epoxy Reçine uygulaması
 - Basınçlı Epoxy Reçine uygulaması
 - SF6 gazlı kesici
 - Bilgisayar kontrollü dört boyutlu filaman sargı sistemi
 - Teknolojik metalizasyonu
- yurdumuzda ilk uygulamaya sokup yurt içi ve yurt dışına satmakla, 25 yıldır milyonlarca dolarlık katma değer sağlanmıştır.

Her ülkede olduğu gibi yurdumuzda da sanayii korunarak kurulmuştur.

Elektromekanik sanayinin korunması ve bundan kaynaklanan ithal ikamesi 1954 yılından itibaren ciddi boyutlarda başlamıştır.

Dış ödeme açığının büyümesi 1954 yılından itibaren gümrük vergilerinin arttırılmasını ve kotalar ile ithal yasaklarını getirmiştir.

İşte bu durum yukarıda söz ettiğimiz elektromekanik sanayinin kuruluşunu uyarmış ve etkileyerek gelişmiştir ve bugünkü düzeye gelmesini sağlamıştır. Doğaldır ki bugün uygulanan teknolojiler, kendi özkaynaklarımızın yanı sıra know how lisans veya yerli-yabancı ortaklıklar kanalıyla uygulamaya sokulmuştur.

Elektromekanik teçhizat hangi ülkede üretilirse üretilsin ana ham maddesinin %100'ünün yerli olması olanaksızdır. Ülkemizde de durum aynıdır. Teçhizatın teknolojik yapısına göre %15 ila %40'a varan ithal ana ham madde kullanılması doğaldır.

1980'li yıllarda AT ülkeleri ile insan gücü maliyetimizi karşılaştırdığımızda 1/4 ila 1/6 oranında değiştiğini görüyoruz. Bu nedenle 1980'li yıllarda diğer sanayii ürünlerinde olduğu gibi elektromekanik teçhizat da uluslararası pazarda rekabet edebilmiştir.

1990'lı yıllarda aynı rekabetin sürdürülmesi bazı şartlara bağlıdır. Teknolojik gelişmeye ayak uydurmak ve ülkedeki genel ekonomik istikrarın sağlanması ana unsurlardır.

Avrupa'da son ekonomik gelişmeler tüm AT üyesi ülke firmalarının yeknesak hareketini sağlamaktadır. Bunun sonucu olarak, gelişmekte olan Türkiye'ye ilerideki AT üyeliği olasılığı da dikkate alınarak elektromekanik teçhizat teknolojisi ile ilgili bilgi paketi vermeme eğilimi söz konusudur. Avrupa firmalar yeni teknoloji transferlerinde lisans anlaşması yerine yönetimini kontrol altına alacağı ortaklıkları yeğler oldular. Yurdumuzda 1986 yılında yoğun biçimde başlayan bu hareket 1994 yılına kadar aynı hızla devam edecektir.

Elektromekanik teçhizat üreten te-

sisler kendilerini teknolojik yönden daima yenilemek zorundadır. Bunun gerçek anlamı ARGE'nin maliyette bir unsur olarak kabul edilmesi ile olanaklıdır. Yurdumuzdaki firmaların ölçeği, gerçek anlamda araştırma geliştirme ünitesini kurmaya uygun değildir. Bu nedenle, ya bu olanağa sahip firmalarla ortaklık yapılacak ya da Devlet-Üniversite-Sanayii işbirliği ile yaratılacak olanaklar harekete geçirilecektir. Seçim ayrıca tartışılması gereken ciddi bir konudur.

ATA tam üyelik başvurusundan sonra sık sık konuşulan konulardan biri de sanayii ürünlerinde korumacılığın kaldırılmasıdır. Bu konu üzerinde tartışmaya girme yerine, sanayileşmiş AT ülkelerinin korumacılıklarını incelemek gerekir.

Korumacılık sadece gümrük vergi duvarı demek değildir. Büyük öl-

çüde gümrük dışı engellere dayanmaktadır. Karşı tarafa empoze edilen kısıtlamalar, özel standartlar, anti dumping önlemler, devlet ihalelerinde yerli üreticiyi kayıran kurallar ve süspansiyonlar, iç pazarı dış rekabete karşı koruyan önlemler, gümrük kapılarındaki zorluklar, bürokratik işlemlerin artırılması gibi yöntemlerle ulusal pazarlar bilinçli bir caydırıcılıkla korunmaktadır.

Yıllardır AT ülkeleri (özellikle Almanya, Fransa, İngiltere, kalya) birbirlerine elektromekanik teçhizat satamamaktan şikayet etmiştir. Bu nedenle, firmalar daima karşı ülkedeki firmalar ile organik bağ kurarak pazardan pay alabilmektedir.

Elektromekanik sanayii tüm sanayinin itici gücü olmasından dolayı, ulusal çıkarlar yönünden korunmuştur.

Klasik korunma enstrümanlarının yanısıra AT ülkeleri, çok düşük faizli hükümet kredilerini veya bazılarının yaptığı gibi %30 ila %100 hibe karşılığı finans kaynaklarını, gelişmekte olan ülkelere teçhizat satması için kendi firmalarına kullandırarak, korumaktadır. Bu örnekleri çoğaltmak mümkündür.

Yurdumuzdaki elektromekanik sanayii en az, gelişmiş AT ülkelerinde olduğu kadar korunmaya muhtaçtır.

Enerji olmadan sağlıklı gelişim olmayacağına göre enerji yatırımları devlet tarafından uzun süreli planlanmalı, programlanmalı ve siyasi kadrolarca değiştirilmeden uygulanmalıdır. Tüketicinin, elektrik enerjisini dünya piyasası ücretleri ile elde edebilmesi sağlanmalıdır.

D Sayın Arabul, bu konuşma için size teşekkür ederim.

A Ç I K L A M A

Endüstriyel ölçü-kontrol alanında hizmet veren firmamız METRONİK ölçü Kontrol Termoeleman Sanayi ve Ticaret A.Ş. unvanı altında Nisan 1990'da kurulmuştur.

Elektronik ölçü-kontrol cihazları, termoeleman, kablo ve makaron üretimi konularında faaliyet gösteren firmamızın, kaliteli ve ekonomik ürünler sunma çabası kuruluşumuzdan bu yana satış grafiğimizin yükselmesini, piyasa payımızın artmasını beraberinde getirmiştir.

Bunun sonucunda, bazı kişi ve kuruluşların, gelişmemizden rahatsız olarak sistemli bir karalama kampanyasına giriştiklerini görek gelişmeleri üzüntü ve ibretle izliyoruz.

Herhangi bir firmanın yan kuruluşu olmadığımız gibi, herhangi bir markanın taklidi olup olmadığımız konusunda da siz sayın kuUanialann yeterli kanaate sahip olduğunuz inancındayız.

Sanayi ve Ticaret Odalarında kaydı bulunan, vergisini düzenli ödeyen bir anonim şirketi, "korsan" firma gibi gösterme çabalarının altında yatan nedenleri sizlerin takdirine bırakıyoruz. Dilimize korsan firma konusunda yeni kavramlar kazandıran bu ilginç mantığın daha ne tür yeniliklerin yaratıcısı olacağını da çok merak ediyoruz.

Bu zorunlu açıklamayı kamuoyunu yanıltmaya yönelik bir takım çabaların altında yatanları gözönüne sermek amacıyla kaleme almak zorunda kaldığımızı bildiririz.

Saygılarımızla,

METRONİK ÖLÇÜ KONTROL TERMOELEMAN SANAYİ VE TİCARET ANONİM ŞİRKETİ

Ayrıntılı Bilgi için Okuyucu Servis Kuponu'nda (2) Numarayı işaretleyiniz.

10 385- ELEKTRİK
MÜHENDİSLİĞİ